

Sygn. akt II UK 403/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku S.T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.
o zwrot świadczenia rehabilitacyjnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 lipca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt III [...] /17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 marca 2017 r., III Ua 2/17, Sąd Okręgowy w K., w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P. o zwrot świadczenia rehabilitacyjnego, oddalił apelację wnioskodawcy S.T. od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 10 stycznia 2017 r., którym zmieniono w części zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 9 czerwca 2016 r. w ten sposób, że zobowiązano wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 60.727,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 13 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalono odwołanie w pozostałym zakresie (pkt 2), zniesiono wzajemnie koszty procesu między stronami (pkt 3).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 13 ust. 1 pkt 2 w

związku z art. 22 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.) poprzez przyjęcie, że pobrane przez wnioskodawcę w okresie od dnia 1 września 2011 r. do dnia 12 lipca 2012 r. świadczenie rehabilitacyjne było nienależne, mimo, że w ustalonym stanie faktycznym nie sposób uznać, iż wykonywał on czynności, które można kwalifikować jako prowadzenie działalności zarobkowej, wyłączające prawo do świadczenia rehabilitacyjnego oraz naruszenie przepisów postępowania - art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę, a w zasadzie brak dogłębnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego (dowodu z przesłuchania wnioskodawcy) i przyjęcie, że prowadził on działalność gospodarczą, w ramach której wykonywał normalne czynności związane z jej prowadzeniem. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, a także orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości pięciokrotności stawki minimalnej).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik wskazał, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, które wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów. W ocenie pełnomocnika zaskarżone orzeczenie Sądu drugiej instancji stoi w sprzeczności z dotychczasową linią orzecniczą i poglądem wyrażonym uprzednio wielokrotnie przez Sąd Najwyższy. Powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., II UK 186/11, LEX nr 1216851, w którego uzasadnieniu wskazano, że „nie stanowi pracy zarobkowej uzyskiwanie w trakcie korzystania ze zwolnienia lekarskiego dochodów niepołączonych z osobistym świadczeniem pracy, np. podpisywanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych, sporządzonych przez inną osobę oraz formalnoprawne tylko prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej (...)”. Powołał także szereg innych wyroków Sądu Najwyższego w tym zakresie, wskazując, że Sąd drugiej instancji, „wbrew ugruntowanemu w orzecznictwie pogładowi, stanął na całkowicie odmiennym stanowisku - tj., że odwołujący wykonywał pracę zarobkową, mimo iż jego aktywność ograniczała się tylko do sporadycznych czynności formalnych (w postępowaniu było to w zasadzie

bezsporne i zostało ustalone przez sądy obydwu instancji w tym bowiem czasie zatrudniał również pracowników leasingował dla nich sprzęt itp.)” - co zdaniem pełnomocnika wskazuje, że wykładnia art. 13 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 22 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, a przynajmniej wzbudziła wątpliwości w ocenie Sądu drugiej instancji, skoro zinterpretował przepisy prawa materialnego w sposób odmienny. Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wobec rażącego naruszenia art. 13 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 22 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 233 k.p.c.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd

Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W ocenie Sądu Najwyższego pełnomocnik wnioskodawcy nie zdołał wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, stosowany każdorazowo do indywidualnie ustalonych w sprawach stanów faktycznych, nie wymaga wykładni w zakresie wskazywanym w skardze kasacyjnej. W tym

kontekście trzeba zwrócić uwagę, że podstawę zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 9 czerwca 2016 r. stanowiły nie tylko art. 13 ust. 1 pkt 2 i art. 22 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ale również art. 84 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm., dalej „ustawa systemowa”). Jednak kwestia kwalifikacji pobranych świadczeń jako „nienależnie pobranych” w rozumieniu art. 84 ust. 2 ustawy systemowej nie została podniesiona w zarzutach skargi kasacyjnej, a tym samym pozostaje poza zakresem rozpoznania.

Należy ponadto zauważyć, że jeżeli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (LEX nr 1408141), warto też wskazać, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił

przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

ał